

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 8. april 2010
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2009-7004-0029
Dok.: NJM41014

Samlenotat vedrørende: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (Omarbejdning) – tidlig forelæggelse

Nyt notat.

KOM(2009) 126 endelig.

1. Resumé

Forslaget har til formål at bidrage til at skabe mere effektive retsmidler mod forsinket betaling. Forslaget sigter mod at forbedre de europæiske virksomheders likviditet samt at gøre det indre marked mere velfungerende ved at mindske de hindringer for grænseoverskridende handelstransaktioner, der skyldes forsinket betaling. Dette sker bl.a. ved at indføre yderligere regler om kreditors krav på kompensation for inddrivelsesomkostninger ved forsinket betaling samt særlige regler for ordregivende offentlige myndigheders forsinkede betaling. Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet en udtalelse om forslaget, men betækningsudkast foreligger fra de kompetente udvalg. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget har lovgivningsmæssige konsekvenser, og det vurderes, at direktivforslaget vil kunne have statsfinansielle konsekvenser i de tilfælde, hvor offentlige myndigheder ikke overholder deres kontraktmæssige forpligtelser. De statsfinansielle konsekvenser må på denne baggrund forventes at være begrænset. Der foreligger ikke officielle tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdninger til forslaget. Danmark er på det foreliggende grundlag overordnet set positiv over for forslaget. Rådet har tilkendegivet at ville indlede trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet ultimo april 2010. Afhængigt af forhandlingerne med Europa-Parlamentet er det muligt, at Rådet vil sætte

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

sagen på dagsordenen for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25-26. maj 2010 med henblik på vedtagelse.

1. Baggrund

Den 29. juni 2000 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet direktiv 2000/35/EF om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner. Direktivet vedrører navnlig spørgsmålet om morarente i tilfælde af forsinket betaling (artikel 3, stk. 1, litra a-d), og indeholder også regler om kreditors ret til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for alle relevante omkostninger ved inddrivelse, der skyldes forsinket betaling (artikel 3, stk. 1, litra e). Direktivet indeholder desuden regler om mulighed for at gribe ind over for vilkår vedrørende betalingsdagen og følgerne af forsinket betaling, der er klart urimelige over for kreditor (artikel 3, stk. 3-5), om retlig anerkendelse af ejendomsforbehold (artikel 4) samt om inddrivelsesprocedurer for ubestridte krav (artikel 5).

Kommissionen har den 8. april 2009 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (Omarbejdning) (KOM(2009) 126 endelig). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion i Rådet den 29. april 2009 og indebærer en såkaldt omarbejdning af direktiv 2000/35/EF. De foreslåede ændringer af det gældende direktiv er særligt fremhævet i direktivteksten.

Det fremgår af forslagens begrundelse, at forsinket betaling i handelstransaktioner stadig er et generelt problem i EU, og at der i en række medlemsstater findes urimeligt lange kontraktbestemte betalingsfrister for transaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed.

Forslaget er en del af Lissabondagsordenen for vækst og beskæftigelse og gennemfører dele af ”Small Business Act” (KOM(2008) 394 endelig) og Kommissionens meddelelse om en europæisk økonomisk genopretningsplan (KOM(2008) 800 endelig).

Senest har Rådet bl.a. lagt op til at fjerne den af Kommissionen foreslåede bestemmelse i artikel 5 vedrørende kreditors krav på et fast kompensationsbeløb på 5 pct. af det skyldige beløb ved ordregivende offentlige myndigheders forsinkede betaling.

Rådet har tilkendegivet at ville indlede trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet ultimo april 2010. Afhængigt af forhandlingerne med Euro-

pa-Parlamentet er det muligt, at Rådet vil sætte sagen på dagsordenen for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25.-26. maj 2010 med henblik på vedtagelse.

2. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til artikel 95 i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, der giver hjemmel til at vedtage foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion. Forslaget skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

3. Formål og indhold

3.1. Formål

Formålet med direktivforslaget, der som nævnt vil skulle erstatte direktiv 2000/35/EF ved en omarbejdning heraf, er at styrke kreditors retsstilling ved forsinket betaling i visse handelsforhold.

Formålet med forslaget er således at skabe mere effektive retsmidler mod forsinket betaling. Forslaget sigter mod at forbedre de europæiske virksomheders likviditet samt mod at gøre det indre marked mere velfungerende ved at mindske de hindringer for grænseoverskridende handelstransaktioner, der skyldes forsinket betaling.

3.2. Indhold

3.2.1. Det gældende direktivs anvendelsesområde (*artikel 1*) foreslås ikke ændret. Direktivet finder således fortsat kun anvendelse på betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner. Ved ”handelstransaktioner” forstås fortsat ”forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som indebærer levering af varer og tjenesteydelser mod vederlag”, jf. *artikel 2, nr. 1*. Direktivet omfatter dermed ikke betalinger i forbrugerforhold.

3.2.2. *Artikel 3* vedrører navnlig spørgsmålet om morarente ved forsinket betaling og viderefører i det væsentlige det gældende direktivs bestemmelse. Morarente defineres i forslagets *artikel 2, nr. 5*, som ”lovbestemt rente eller rente, som er forhandlet og aftalt mellem virksomheder”. Det

foreslås, at artikel 3 kun skal finde anvendelse på handelstransaktioner mellem erhvervsvirksomheder, således at spørgsmålet om morarenter ved handelstransaktioner, der indebærer levering af varer eller tjenesteydelser mod vederlag til offentlige myndigheder, reguleres i den foreslåede artikel 5, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.2.4.

Efter direktivets *artikel 3, stk. 1, litra a og b*, har kreditor krav på morarente ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse. Det er dog en forudsætning, at kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og at skyldneren er ansvarlig for forsinkelsen.

Artikel 3, stk. 2, litra a og b, der er en videreførelse af bestemmelser i det gældende direktiv, fastsætter regler for, hvornår der skal betales morarente i tilfælde, hvor betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Der skal således betales morarenter fra dagen efter sidste rettidige betalingsdag eller efter udløbet af betalingsfristen, hvis en sådan dato er fastsat i parternes aftale, jf. *artikel 3, stk. 2, litra a*. Ordene ”eller efter udløbet af betalingsfristen” er der dog lagt op til udgår af direktivforslaget.

Er der ikke fastsat en dato for rettidig betaling i aftalen, påløber der morarente fra 30 dage efter dagen for skyldnerens modtagelse af en faktura eller en tilsvarende betalingsanmodning (*litra b, nr. i*). Hvis fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning er modtaget før den dag, hvor skyldneren modtager varerne eller tjenesteydelserne, skal 30-dagesfristen beregnes fra sidstnævnte dag (*litra b, nr. iii*). Hvis det er aftalt eller bestemt i lovgivningen, at der skal gennemføres en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varernes eller tjenesteydelsernes overensstemmelse med aftalen skal konstateres, og skyldneren modtager fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning inden eller på den dato, hvor denne godkendelse eller kontrol finder sted, skal fristen regnes fra 30 dage efter datoen for godkendelse eller kontrol (*litra b, nr. iv*).

3.2.3. Medmindre andet er aftalt, vil kreditor i tilfælde, hvor der skal betales morarente i handelstransaktioner efter artikel 3 og 5, have krav på at modtage et beløb af skyldneren som kompensation for egne inddrivelsesomkostninger, jf. forslagets *artikel 4, stk. 1*, der er en ny bestemmelse. Beløbene fremgår af *artikel 4, stk. 1, litra a-c*, og beløbene er fastsat i forhold til det for sent betalte beløb. Senest er der dog lagt op til at ordene ”medmindre andet er aftalt” udgår af direktivforslaget.

Efter forslaget *artikel 4, stk. 3*, har kreditor, ud over de beløb, som er fastsat i stk. 1, krav på rimelig kompensation af skyldneren for alle yderligere inddrivelsesomkostninger, hvilket må forstås som kompensation for kreditors inddrivelsesomkostninger ud over de faste beløb, der fremgår af stk. 1. Denne regel er en delvis videreførelse af det gældende direktivs *artikel 3, stk. 1, litra e*, men den foreslåede bestemmelse giver i modsætning til den gældende ikke medlemsstaterne mulighed for at fastsætte en beløbsbegrænsning for denne kompensation.

3.2.4. Direktivforslagets *artikel 5* og *artikel 5 a*, der er nye bestemmelser, vedrører offentlige myndigheders betalingsfrister og forsinkede betaling. Bestemmelserne indebærer, at kreditor har krav på morarente svarende til den lovbestemte rente ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, når der er tale om handelstransaktioner, der indebærer levering af varer eller tjenesteydelser mod vederlag til offentlige myndigheder. Det er dog en forudsætning, at kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og at skyldneren er ansvarlig for forsinkelsen, jf. *artikel 5 a, stk. 1, litra a og b*. ”Lovbestemt rente” defineres i forslaget *artikel 2, nr. 6*, som ”simpel rente i tilfælde af forsinket betaling ved en sats, der udgør summen af referencesatsen plus mindst 7 procentpoint”. Der er lagt op til, at *artikel 5* bliver opdelt i en *artikel 5* og *5 a*, hvilket indebærer, at betalingsfristerne fremgår af *artikel 5*, mens reguleringen af forsinket betaling fremgår af *artikel 5 a*.

Artikel 5, stk. 1, nr. i-iii, som efter forslaget er enslydende med *artikel 3, stk. 2, litra b, nr. i, iii og iv*, fastsætter regler for, hvornår der skal betales morarente i tilfælde, hvor betingelserne i *artikel 5 a, stk. 1, litra a og b*, er opfyldt.

Efter forslaget *artikel 5, stk. 2* (tidligere *stk. 4*), forpligtes offentlige myndigheder som udgangspunkt til at betale for handelstransaktioner, der indebærer levering af varer eller tjenesteydelser, inden for de i *stk. 1* angivne tidsfrister, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt mellem skyldneren og kreditor og er berettiget pga. særlige omstændigheder, som f.eks. et objektivi behov for at afvikle betalingen over en længere periode.

Det foreslås i *artikel 5, stk. 3*, at varigheden af godkendelses- eller kontrolproceduren som nævnt i *stk. 1, nr. iii*, ikke må overskride 30 dage, medmindre andet er angivet og ”behørigt berettiget” i udbudsbetingelserne eller aftalen. Det fremgår ikke af direktivet, hvad der nærmere skal

forstås herved, men den tyske sprogversion anvender en formulering, der på dansk svarer til ”tilstrækkeligt begrundet”. Der er senest lagt op til at ordet ”behørigt” udgår af direktivforslaget.

Det foreslås i *artikel 5, stk. 5*, at kreditor i tilfælde, hvor der skal betales morarente, også har krav på et fast ”kompensationsbeløb” svarende til 5 pct. af det skyldige beløb. Der er senest lagt op til, at denne bestemmelse udgår af direktivforslaget.

3.2.5. Bestemmelserne i det gældende direktiv om klart urimelige kontraktvilkår foreslås samlet i *artikel 6*. Det foreslås i *artikel 6, stk. 1, sidste pkt.*, at en bestemmelse i aftalen, som udelukker morarente ved for sen betaling, altid skal anses for at være klart urimelig. Der er senest lagt op til, at artikel 6, stk. 1, sidste pkt., udgår af direktivforslaget.

3.2.6. Det foreslås i *artikel 7*, at medlemsstaterne skal sikre fuld gennemsigtighed om de rettigheder og forpligtelser, der følger af direktivet, bl.a. ved at offentliggøre den lovbestemte rentesats.

3.2.7. Efter forslaget *artikel 10, stk. 1*, skal medlemsstaterne sende en rapport om gennemførelsen af direktivforslaget til Kommissionen inden to år efter implementeringsfristen og derefter på ny med tre års mellemrum.

3.2.8. Medlemsstaterne kan stadig fastsætte eller opretholde nationale regler, der giver kreditor en videre beskyttelse end direktivets bestemmelser, jf. *artikel 11, stk. 3*, der – ud over at være flyttet fra artikel 6, stk. 2, til artikel 11, stk. 3 – ikke foreslås ændret. Der er således tale om minimumsharmonisering.

4. Gældende dansk ret

Direktivet har navnlig berøring med rentelovens bestemmelser. Den følgende beskrivelse af gældende ret angår derfor rentelovens almindelige regler om morarente ved forsinket betaling og spørgsmålet om fordringshaverens adgang til at få dækket sine inddrivelsesomkostninger hos skyldner.

4.1. Renteloven gælder for rente af pengekrav på formuerettens område, jf. lovens § 1, stk. 1. Efter loven har kreditor som udgangspunkt krav på morarente ved forsinket betaling. Uden for loven falder bl.a. krav af of-

fentligretlig karakter, herunder offentligretlige krav, hvor det offentlige er debitor, f.eks. krav på folke- og invalidepension og sygedagpenge. Disse krav vil som udgangspunkt alene kunne kræves forrentet med procesrente, jf. rentelovens § 8.

Renteloven finder – med visse undtagelser, jf. lovens §§ 7, 9 a og 9 b – ikke anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. § 1, stk. 3 og 4. Der kan dog kræves rente efter reglerne i §§ 3-5, selv om andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, hvis kravet angår vederlag i henhold til aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, som er indgået mellem erhvervsdrivende som led i deres erhverv eller mellem en erhvervsdrivende som led i sit erhverv og en ordregivende myndighed, jf. § 1, stk. 4, 3. pkt. Loven indeholder desuden beskyttelsespræceptive regler, der kun gælder i forbrugerforhold, jf. § 7.

4.2. Efter rentelovens § 3, stk. 1, skal morarente betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen. Er forfaldsdagen ikke fastsat i forvejen, skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Skyldneren skal ikke betale rente for det tidsrum, der ligger forud for modtagelsen af anmodningen, jf. § 3, stk. 2.

Uanset stk. 1 og 2 skal der tidligst betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, hvor skyldneren var i stand til at indhente de oplysninger, som må anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse, jf. § 3, stk. 3. Efter § 3, stk. 4, skal der uanset stk. 2 og 3 senest betales rente fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden.

Hvor særlige forhold begrundet det, kan retten bestemme, at rente skal betales fra et tidligere eller senere tidspunkt. Ved fordringer i henhold til aftaler om levering af varer eller tjenesteydelser, jf. § 1, stk. 4, 3. pkt., kan retten dog alene bestemme, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt.

4.3. Renten efter forfaldsdagen fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. I renteloven anses som referencesats den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år, jf. rentelovens § 5.

4.4. Efter rentelovens § 9 a, stk. 1, kan fordringshaveren kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold. Stk. 1 kan ikke fraviges til skade for fordringshaveren ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane, jf. § 9 a, stk. 2.

Efter § 9 a, stk. 3, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt efter stk. 1, med henblik på, at udgifterne skal være gennemsigtige og stå i passende forhold til fordringen, herunder regler om, at der ved fordringer inden for bestemte beløbsgrænser alene kan kræves betaling op til visse maksimumsbeløb.

Denne bemyndigelse er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling, som ændret ved bekendtgørelse nr. 423 af 28. maj 2009. Bekendtgørelsen angiver i § 1, at den gælder for udenretlig inddrivelse af fordringer på formuerettens område. Bekendtgørelsens §§ 3 og 4 indeholder hjemmel til, at fordringshaveren kan kræve betaling af skyldneren for rimelige salærkrav (i tilfælde af fremmedinkasso, § 3) eller rimelige udgifter til henholdsvis udarbejdelse og indgåelse af en betalingsaftale med skyldneren (frivilligt forlig) og til administration heraf (egeninkasso, § 4). Inkassoomkostningerne kan ikke overstige de beløb, der er angivet i bilag 1 (fremmedinkasso) og bilag 2 (egeninkasso) til bekendtgørelsen.

4.5. Efter rentelovens § 9 b kan fordringshaveren bl.a. kræve et gebyr på 100 kr. for en rykkerskrivelse, der er fremsendt med rimelig grund.

4.6. Der findes ikke særlige lovregler i dansk ret om, at et aftalevilkår, som udelukker morarente ved for sen betaling, altid skal anses for at være klart urimeligt. Efter aftalelovens § 36 kan en aftale eller anden retshandel ændres eller tilsidesættes helt eller delvist, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Ved bedømmelsen af, om det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre en aftale gældende, skal der efter aftalelovens § 36, stk. 2, tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. Der skal således foretages en samlet vurdering af aftalen og forholdet mellem parterne.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Da der som nævnt er tale om minimumsharmonisering, kan der fastsættes eller opretholdes nationale regler, der giver kreditor en videre beskyttelse end efter direktivets bestemmelser.

Såfremt direktivforslaget vedtages i sin nuværende form, vil det være nødvendigt at foretage visse lovændringer.

5.1. Rentelovens bestemmelser om morarente vil skulle ændres, idet direktivforslaget som noget nyt sonder mellem morarente vedrørende virksomheders forsinkede betaling, jf. artikel 3, og morarente vedrørende offentlige myndigheders forsinkede betaling, jf. artikel 5. Det skal således bl.a. fremgå, at kreditor ved offentlige myndigheders forsinkede betaling har krav på morarente svarende til den lovbestemte rente, jf. forslaget artikel 5, stk. 1. Det er således kun mellem virksomheder, det er muligt at aftale en anden rente, jf. artikel 2, nr. 5.

5.2. De foreslåede regler i artikel 4, stk. 1 og 2, der vedrører kompensation for kreditors egne inddrivelsesomkostninger, vil kræve ny lovgivning, idet en ordning med faste kompensationsbeløb i tilknytning til rimelig kompensation for yderligere omkostninger ikke kendes i dag.

5.3. Direktivforslagets artikel 5 og 5 a vil også kræve ny lovgivning, idet der ikke findes særlige regler om offentlige myndigheders betalingsfrister og forsinkede betaling i dansk ret. Der skal således bl.a. fastsættes regler om det offentliges betalingsfrister, der som udgangspunkt ikke må være længere end de frister, der er anført i artikel 5, stk. 1, og regler om kreditors krav på betaling af – ud over morarente – et fast kompensationsbeløb, svarende til 5 pct. af det skyldige beløb, ved forsinket betaling. Som nævnt under punkt 3.2.4. er der lagt op til at den oprindelig foreslåede bestemmelse vedrørende et fast kompensationsbeløb svarede til 5 pct. af det skyldige beløb udgår af direktivforslaget.

5.4. Den foreslåede ændring af reglerne om urimelige kontraktvilkår i artikel 6, stk. 1, vil formentlig kræve lovændring, idet den foreslåede regel næppe vil kunne gennemføres med henvisning til aftalelovens § 36. Som nævnt under punkt 3.2.5. er der dog lagt op til at dette forslag udgår af direktivforslaget.

5.5. Det fremgår ikke nærmere af direktivets artikel 7, hvilke forpligtelser der påhviler medlemsstaterne med hensyn til at sikre fuld gennemsigthed om de rettigheder og forpligtelser, der følger af direktivet. Bestemmelsen må formentlig forstås således, at medlemsstaterne er overladt et vist råderum, dog således at den gældende lovbestemte rentesats skal offentliggøres, jf. artikel 7 in fine. På dette punkt opfyldes direktivet formentlig allerede, idet den gældende fastsatte referencesats fremgår af Nationalbankens websted.

5.6. Det vurderes, at direktivforslaget vil kunne have statsfinansielle konsekvenser i de tilfælde, hvor offentlige myndigheder ikke overholder deres kontraktmæssige forpligtelser. De statsfinansielle konsekvenser må på denne baggrund forventes at være begrænset.

6. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheorganisationen for Forbrugerelektronik, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Nationalbank, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Danske Dagblades Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervssammenslutning DESA, Dansk Inkasso Brancheforening, Dansk Kredit Råd, Dansk Markedsføringsforbund, Danske Advokater, Danske Regioner, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, DI – Organisation for erhvervslivet, Elinstallatøernes Landsforening ELFO, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater FEHA, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af Pantefogeder i Danmark, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen for Distance- og Internethandel FDIH, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Formanden for Realkreditankenævnet, Forsikring og Pension, Finans og Leasing, Finansrådet, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, HK/Stat, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Pengeinstitutankenævnet, Realkreditrådet og Sammenslutningen af

Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Der er modtaget høringsvar fra følgende myndigheder, organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Advokatrådet, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Erhverv, DI, Tekniq (Installatørernes organisation), Forbrugerombudsmanden, Finansrådet, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer og Pengeinstitutankenævnet.

6.1 Generelle bemærkninger

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, byretterne, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Danmarks Automobilforhandler Forening, Tekniq (Installatørernes organisation), Forbrugerombudsmanden og Pengeinstitutankenævnet har ingen bemærkninger til direktivforslaget.

DI har heller ikke bemærkninger til udkastet og udtaler i øvrigt, at **DI** støtter EU-Kommissionens bestræbelser på at skabe bedre rammer for især de mindre virksomheder. **DI** hilser forslaget velkomment, da det indeholder en kraftig signalværdi – ikke mindst forslagene om, at offentlige myndigheder som hovedregel skal betale deres fakturaer indenfor 30 dage, og muligheden for at opkræve en kompensation på 5 pct., jf. artikel 5 i direktivforslaget.

Dansk Erhverv er positiv over for direktivforslaget og er enig i, at forsinkede betalinger fortsat er et stort problem, og at offentlige myndigheder bør have særskilt bevågenhed, idet det er Dansk Erhvervs opfattelse, at det offentlige har en endnu større forpligtelse til at betale til tiden. **Dansk Erhverv** anfører, at det offentlige ikke på samme måde som private virksomheder kan siges at have et finansieringsproblem, og at forsinket betaling fra det offentlige vil skabe mistillid til den offentlige forvaltning.

Dansk Erhverv bemærker endvidere, at Danmark bør arbejde for, at der i direktivet indsættes en bestemmelse, der medfører, at det pålægges medlemsstaterne at føre tilsyn med, at myndigheder og offentlige institutioner overholder betalingsfristerne. Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at et så-

dan tilsyn i Danmark naturligt ville ligge hos Rigsrevisionen, Indenrigsministeriet og andre myndigheder med en regnskabsmæssig tilsynsforpligtelse.

Landbrug og Fødevarer er positiv over for forslaget, som organisationen mener i høj grad gavner danske eksportvirksomheder. Organisationen finder, at det er væsentligt, at der i forslaget gives disse virksomheder bedre muligheder for at udøve deres rettigheder ved forsinket betaling, og at det er positivt, at forslaget især har fokus på at sikre offentlige myndigheders rettidige betaling. Landbrug og Fødevarer opfordrer endvidere til, at der arbejdes for at sikre en nem adgang for virksomhederne til at inddrive restancer hos dårligere betalere og en lettere adgang for virksomhederne til at få anerkendt og fuldbyrdet deres økonomiske krav i andre EU-lande.

Finansrådet ser generelt positivt på forslaget og dets intentioner og finder, at det er hensigtsmæssigt, hvis f.eks. offentlige myndigheder fremover får et incitament til ikke at forhale betalinger og derved belaste likviditetstyngede virksomheder.

Håndværksrådet anfører, at forsinket betaling og unødigt lange betalingsfrister fra offentlige myndigheder belaster virksomheders økonomi hårdt, og at en revision af direktivet til fordel for små og mellemstore virksomheder er en god mulighed for at revidere reglerne om især det offentliges betaling af sine leverandører. Håndværksrådet anfører endvidere, at forbrugernes betaling ikke er en del af direktivet, og at retsstillingen vedrørende forsinket betaling fra forbrugere efter Håndværksrådets opfattelse bør reguleres på europæisk plan for at skabe lige vilkår i EU.

6.2. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

6.2.1. Definitioner (artikel 2)

Håndværksrådet kan støtte forslaget om fastholdelsen af rentesatsen som Den Europæiske Centralbanks/Nationalbankens udlånsrente plus 7 pct., da den højere rentesats har et motiverende element, der vil gøre det økonomisk uattraktivt at overskride betalingsfristen, uden dog at kreditorerne kan betragte det som en indtægtskilde, jf. artikel 2, nr. 6.

6.2.2. Virksomheders forsinkede betaling (artikel 3)

Landbrug og Fødevarer anfører vedrørende artikel 3, stk. 1, litra b, at det bør præciseres, at skyldneren vil være ansvarlig for forsinkelsen, hvis det er en af skyldneren selvstændigt antaget hvervtager (f.eks. en bank), der ikke har sørget for at foretage betalingen rettidigt, således at et sådan forhold ikke undtager kreditor fra at betale morarenter.

Det er endvidere Landbrug og Fødevarers opfattelse, at den gældende artikel 3, stk. 2, litra b, nr. ii, som foreslås slettet i direktivforslaget, ikke bør slettes, idet det vil skabe uklarhed om retsstillingen i tilfælde, hvor det er usikkert, hvilken dato fakturaen eller betalingsanmodningen er modtaget, hvis det sker, efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget. Det vil således være kreditor, der skal dokumentere, hvornår skyldner har modtaget fakturaen, og denne bevisbyrde kan være meget tung for kreditor i transnationale handelstransaktioner.

6.2.3. Kompensation for omkostninger ved inddrivelse (artikel 4)

Advokatrådet finder, at det af hensyn til skyldnerens retssikkerhed bør overvejes, hvorledes det sikres, at kreditorerne ikke overvælter urimelige omkostninger på skyldnerne.

Håndværksrådet støtter forslagets artikel 4, men anfører dog, at det er uklart, i hvilket omfang reglerne træder i stedet for reglerne om rykkergebyr i rentelovens § 9 b, og at det ikke fremgår, i hvilket omfang kreditor skal kunne dokumentere egne faktiske inddrivelsesskridt. Uklarheden mellem dokumentationskravet og forholdet til bekendtgørelsen om rimelige inkassoomkostninger bør efter Håndværksrådets opfattelse afklares. Håndværksrådet anfører i den forbindelse, at såfremt der ikke stilles krav om dokumentation for egne faktiske inddrivelsesskridt, ville kreditor endvidere være berettiget til kompensation for rimelige inkassoomkostninger i henhold til reglerne i rentelovens § 9 a ved oversendelse af kravet til fremmedinkasso.

Artikel 4, stk. 1, bør efter **Landbrug og Fødevarers** opfattelse præciseres, således at der tilføjes ”i tilgift til betaling af morarenterne”. Landbrug og Fødevarer finder endvidere, at kompensationsbeløbene i artikel 4, stk. 1, litra a-c, i sig selv bør pålægges renter.

Finansrådet anfører, at det ikke fremgår af artikel 4, stk. 3, hvordan kreditor skal dokumentere sine omkostninger. Dette bør efter Finansrådets opfattelse beskrives, idet det er vigtigt med ensartethed på området, da

man ellers risikerer at få en situation, hvor hver kreditor har sin egen procedure.

6.2.4. Offentlige myndigheders forsinkede betaling (artikel 5)

Advokatrådet oplyser, at rådet kan tiltræde forslagets artikel 5.

Landbrug og Fødevarer anfører vedrørende forslagets artikel 5, stk. 1, litra b, at det bør præciseres, at skyldneren vil være ansvarlig for forsinkelsen, selv om det er en af skyldneren selvstændigt antaget hvervtager (f.eks. en bank), der ikke har sørget for at foretage betalingen rettidigt, således at et sådant forhold ikke fritager kreditor fra at betale morarente.

Det er endvidere Landbrug og Fødevarers opfattelse, at den gældende artikel 3, stk. 2, litra b, nr. ii, også bør indsættes i forslagets artikel 5, stk. 2, litra b, som et selvstændigt punkt ii, idet det ellers vil skabe uklarhed om retsstillingen i tilfælde, hvor det er usikkert, hvilken dato fakturaen eller betalingsanmodningen er modtaget, hvis det sker, efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget. Det vil således være kreditor, der skal dokumentere, hvornår skyldner har modtaget fakturaen, og denne bevisbyrde kan være meget tung for kreditor i transnationale handelstransaktioner.

Håndværksrådet støtter indførelsen af en særlig regel om forsinket betaling fra det offentlige og anfører, at det offentlige ikke har saglige grunde til ikke at betale til tiden, og at det offentlige bør gå forrest med et godt eksempel, hvorfor skærpede regler er berettiget.

Efter Håndværksrådets opfattelse bør der i artikel 5, stk. 4, fastsættes en absolut betalingsfrist på 60 dage, idet Håndværksrådet ikke finder, at længere betalingsfrister kan retfærdiggøres. Håndværksrådet understreger dog, at 30 dage bør være det klare udgangspunkt, og at en udvidelse af fristen indtil 60 dage skal være forbeholdt absolutte undtagelsestilfælde.

Håndværksrådet støtter indførelsen af et kompensationsbeløb på 5 pct. i forslagets artikel 5, stk. 5, og anfører, at forpligtelsen for det offentlige bør være obligatorisk, således at det offentlige af egen drift skal opgøre og udbetale renter og kompensation til virksomheden.

Håndværksrådet finder også, at det offentlige bør pålægges at offentliggøre den enkelte myndigheds gennemsnitlige betalingstid og oplysning

om, i hvilket omfang der betales rente og kompensation for forsinket betaling. Efter Håndværksrådets opfattelse vil myndighederne på den måde blive ansporet til at betale til tiden.

Kommunernes Landsforening kan ikke støtte forslagets artikel 5. Landsforeningen finder ikke, at der er behov for en skærpet regulering af offentlige myndigheders forsinkede betaling og henviser bl.a. til, at en skærpet sanktion vil betyde øget bureaukrati og flere forbehold i forbindelse med indgåelse af aftalerne med leverandørerne.

6.2.5. Klart urimelige kontraktbestemmelser (artikel 6)

Håndværksrådet støtter forslaget om, at en forretningsbetingelse, der udelukker en part fra at kræve rente ved overskridelse af betalingsfristen, altid skal anses for et urimeligt aftalevilkår og dermed være ugyldigt og give den forurettede part ret til erstatning for eventuelt tab.

7. Nærhedsprincippet

7.1. Kommissionens vurdering af nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget om forholdet til nærhedsprincippet anført, at formålet med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemslandene eller direktiv 2000/35/EF, idet målet om at sikre et velfungerende indre marked ved at mindske de hindringer for samhandlen inden for EU, der skyldes forsinket betaling, ikke kan løses nationalt. Kun en koordineret indsats kan således bidrage til at nå det nævnte mål.

Kommissionen henviser i den forbindelse til, at undersøgelser og høringer af de berørte parter bekræfter, at en nedbringelse af de forsinkede betalinger i handelstransaktioner kræver et EU-initiativ i form af en omarbejdning af direktiv 2000/35/EF.

7.2. Regeringens foreløbige vurdering af nærhedsprincippet

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at forslaget må anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, og man kan i den forbindelse tilslutte sig Kommissionens betragtninger.

8. Europa-Parlamentet

Det korresponderende udvalg i Europa-Parlamentet, Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO-udvalget), har endnu ikke afgivet en betænkning om forslaget, men udkast til betænkning er udarbejdet (dok. nr. PE438.475v01-00). Det associerede udvalg, Retsudvalget (JURI-udvalget), der har enekompetence i henhold til artikel 6, 8 og 9, har afgivet en udtalelse om forslaget (dok. nr. PE438.157v02-00). Betækningsudkastet og udtalelsen indeholder en række forslag til ændringer af Kommissionens oprindelige forslag.

Udkastet fra IMCO-udvalget indeholder bl.a. forslag om, at definitionen i artikel 2, nr. 2, af en ”offentlig myndighed” udvides, således at definitionen også omfatter forsyningsvirksomheders transaktioner, som falder ind under anvendelsesområdet for direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og transaktioner som defineret i direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet.

Derudover foreslås det i udkastet fra IMCO-udvalget, at offentlige myndigheder og erhvervsvirksomheder skal behandles ens for så vidt angår sanktionerne ved forsinket betaling. Forslaget indebærer, at artikel 5 om ”kompensationsbeløb” ikke alene skal finde anvendelse på offentlige myndigheder, men også på erhvervsvirksomheder, og at det af Kommissionen foreslåede faste ”kompensationsbeløb” på 5 pct. af det skyldige beløb ændres til et progressivt system, hvorefter der skal betales 2 pct. i kompensation fra den dato, hvor der skal betales morarenter, 4 pct. efter 45 dage og 5 pct. efter 60 dage (dog maksimalt 50.000 euro).

Endvidere foreslås det, at der – vedrørende offentlige myndigheders betalingsfrister – skal gælde en maksimal betalingsfrist på 60 dage, der ikke kan fraviges ved aftale.

I udtalelsen afgivet af JURI-udvalget, der har enekompetence i henhold til artikel 6, 8 og 9, foreslås det bl.a., at det skal præciseres i artikel 6 vedrørende urimelige kontraktvilkår, at vilkår eller en handelspraksis, som udelukker morarenter, kompensation for inddrivelsesomkostninger eller begge dele, altid skal anses for at være urimelige. Det anføres i den

forbindelse i udtalelsen, at det er vigtigt også at nævne kompensation for inddrivelsesomkostninger, idet direktivforslaget bl.a. har til hensigt at styrke kreditors mulighed for at få kompensation for inddrivelsesomkostninger.

Derudover har Udvalget om Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget) afgivet en udtalelse om forslaget (dok. nr. PE438.157v02-00). Det bemærkes, at ITRE-udvalget ikke er et associeret udvalg, hvilket indebærer, at udtalelsen alene er en opfordring til IMCO-udvalget til at optage ændringsforslagene i sin betænkning.

I udtalelsen afgivet af ITRE-udvalget foreslås det bl.a., at der både for offentlige myndigheder og erhvervsvirksomheder skal gælde en maksimal betalingsfrist på 60 dage, der ikke kan fraviges ved aftale.

9. Specialudvalget for konkurrenceevne og vækst

Sagen har været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for konkurrenceevne og vækst den 25. marts 2010.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Direktivforslaget, der blev fremsat af Kommissionen den 8. april 2009 og modtaget i dansk sprogversion i Rådet den 29. april 2009, drøftes fortsat i Rådet.

Det forventes, at Rådet vil indlede trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet ultimo april 2010. Afhængigt af forhandlingerne med Europa-Parlamentet er det muligt, at Rådet vil sætte sagen på dagsordenen for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25-26. maj 2010 med henblik på vedtagelse.

Den danske regering er overordnet set positiv over for forslaget, der bidrager til at skabe mere effektive retsmidler mod forsinket betaling i forhold til det gældende direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Fra dansk side finder man det væsentligt, at en forbedring af beskyttelsesniveauet for kreditorerne ved forsinket betaling sker under hensyntagen til skyldnernes retssikkerhed. Det er således i første række vigtigt at

få uklarheder om, hvad visse af forslaget bestemmelser dækker over, belyst, hvilket Danmark fortsat vil arbejde for.

Danmark bør ikke stille sig i vejen for, at der indføres særlige regler for ordregivende offentlige myndigheders forsinkede betaling, men henset til de meget store beløb, som staten indgår enkeltkontrakter om, vil Danmark dog arbejde for, at den foreslåede regel om kreditors krav på et fast kompensationsbeløb, svarende til 5 pct. af det skyldige beløb, enten ned sættes til en lavere procentsats af det skyldige beløb eller udformes med henblik på differentiering af compensationens størrelse i forhold til fakturabeløbet. Senest er der lagt op til at bestemmelsen udgår, jf. pkt. 3.2.4. ovenfor, men såfremt bestemmelsen genintroduceres, vil Danmark arbejde for, at bestemmelsen udformes som anført ovenfor.

Som anført under pkt. 8 ovenfor følger det af IMCO-udvalgets udkast til betænkning, at artikel 5 om ”kompensationsbeløb” ikke alene skal finde anvendelse på offentlige myndigheder, men også på erhvervsvirksomheder.

Det fremgår bl.a. af direktivforslagets præambelbetragtning nr. 17, at ”forsinket betaling er særlig beklageligt, hvis den forekommer på trods af, at skyldneren er solvent. Undersøgelser viser, at offentlige myndigheder ofte betaler fakturaer længe efter udløbet af den gældende betalingsfrist”, og at ”offentlige myndigheders forsinkede betaling ikke blot påfører de private virksomheder urimelige omkostninger, men medfører også generel ineffektivitet. Derfor bør der indføres en kompensation, som har en tilsvarende stærkere præventiv virkning, når offentlige myndigheder betaler for sent.” Som generel baggrund for direktivforslaget er det i det oprindelige udkast fra Kommissionen endvidere anført, at forsinket betaling stadig er et generelt problem i EU, hvor de offentlige myndigheder i nogle medlemslande udviser en særlig uheldig betalingsadfærd, og at det derfor er vigtigt at sikre en markant skærpelse af offentlige myndigheders incitament til at betale rettidigt. Henset til, at der ikke ses at foreligge undersøgelser, der bekræfter, at der er et tilsvarende behov for skærpede sanktioner for så vidt angår erhvervsvirksomheder, finder Danmark det ikke velbegrundet, at en bestemmelse om ”kompensationsbeløb” også skal gælde erhvervsvirksomheder, idet en sådan bestemmelse vil kunne være meget byrdefuld for virksomhederne. Danmark vil på den baggrund lægge vægt på, at en bestemmelse herom ikke medtages i direktivet.

Efter dansk opfattelse forekommer det ikke velbegrunder at indføre regler, der indebærer, at et aftalevilkår om, at der ikke skal betales morarente ved forsinket betaling, altid vil skulle anses for at være et klart urimeligt vilkår, jf. direktivforslagets artikel 6, stk. 1, 2. led. Om et konkret aftalevilkår er urimeligt bør altid bero på en samlet konkret vurdering af parternes forhold. Danmark vil lægge vægt på, at en sådan bestemmelse ikke medtages i direktivet. En sådan regulering vil i stedet kunne foretages i den enkelte medlemsstat, hvis der er behov herfor. Som anført under pkt. 3.2.5. ovenfor er der senest lagt op til at bestemmelsen udgår. Af JURI-udvalgets udkast til betænkning fremgår dog, at udvalget har foreslået at udvide den nævnte bestemmelse om morarente til også at omfatte vilkår eller en handelspraksis, som udelukker morarenter eller kompensation for inddrivelsesomkostninger eller begge dele. Danmark vil af de grunde, der er anført ovenfor, lægge vægt på, at en sådan bestemmelse ikke medtages i direktivet.

Efter dansk opfattelse forekommer det ikke velbegrunder at fravige princippet om aftalefrihed ved at indføre regler, der indebærer, at offentlige myndigheder forpligtes til at betale inden for en maksimal frist på 60 dage som foreslået i IMCO-udvalgets udkast til betænkning. Danmark vil lægge vægt på, at der ikke indføres en bestemmelse herom i direktivforslaget.

Danmark vil af de ovenfor anførte grunde endvidere lægge vægt på, at der ikke indføres en bestemmelse i direktivforslaget, der indebærer, at også erhvervsvirksomheder forpligtes til at betale inden for en maksimal frist på 60 dage som foreslået i ITRE-udvalgets udtalelse.

Nogle medlemsstater ønsker en bestemmelse indført i direktivforslaget, der indebærer, at sundhedssektoren, herunder offentlige hospitaler, undtages fra direktivets anvendelsesområde. Danmark finder det ikke velbegrunder at forskelsbehandle offentlige myndigheder ved at undtage en hel sektor fra direktivets anvendelsesområde, og Danmark vil arbejde for, at en bestemmelse herom ikke indføres i direktivforslaget.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget, men det forventes, at medlemsstaterne overordnet set støtter forslaget.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Forslaget blev sammen med et grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 13. november 2009.